

Потапенко Марина Олександрівна
Студентка н. гр. 214_СПРБ ННІ права та психології НАВС

Науковий керівник:

Тарасенко Володимир Петрович
кандидат фізико-математичних наук,
старший викладач кафедри інформаційних технологій ННІ права та психології НАВС

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. ЕЛЕКТРОННЕ СУДОЧИНСТВО: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій кардинально трансформує всі сфери суспільного життя, зокрема і юридичну діяльність. Цифровізація правових процесів відкриває нові горизонти для підвищення ефективності та якості правових послуг, оптимізуючи роботу адвокатів, суддів і інших учасників правових відносин. Завдяки таким змінам можливо автоматизувати рутинні завдання, зробити процеси більш прозорими, розширити доступ до правової допомоги і суттєво знизити корупційні ризики.

Електронне судочинство стало однією з ключових інновацій у правовій системі. Це явище, яке передбачає використання електронних засобів для ведення судових процесів, подання документів та навіть проведення судових засідань в онлайн-форматі, набуло широкого застосування у багатьох країнах. Однак, попри численні переваги, дистанційне правосуддя має свої недоліки, що потребують ретельного аналізу.

Із **переваг** – це оперативність та ефективність, доступність правосуддя, прозорість процесу та зменшення витрат.

Недоліки – технічні проблеми, кібербезпека та захист даних, відсутність особистого контакту, доступ до технологій.

Розглянемо детально.

По-перше, оперативність та ефективність – є однією з головних переваг електронного судочинства, є його здатність прискорити судові процеси. Завдяки поданню документів через електронні системи сторони не залежать від поштових чи фізичних обмежень. Це дозволяє зменшити затримки, пов'язані з транспортуванням паперової документації, що є особливо актуальним у великих судових справах.

По-друге, електронні засідання роблять правосуддя доступнішим для громадян, особливо тих, хто живе у віддалених регіонах або має фізичні обмеження. Відвідувати судові засідання можна з будь-якого місця з доступом до Інтернету, що значно знижує витрати на поїздки та час, витрачений на дорогу.

По-третє, використання цифрових платформ забезпечує більшу прозорість судових процесів. Різні сторони та громадськість можуть слідкувати за процесом онлайн, що сприяє підвищенню довіри до судової системи. Крім того, електронне архівування матеріалів дозволяє зберігати всю історію справи в одному місці, доступ до якої можна отримати у будь-який момент.

По-четверте, впровадження електронних систем значно скорочує адміністративні витрати судової системи. Паперові документи замінюються електронними файлами, що знижує витрати на папір, архівування та транспортування. Крім того, завдяки дистанційним засіданням, судді, адвокати та інші учасники процесу можуть економити на транспортних витратах.

І навпроти. Однією з головних загроз електронного судочинства є безпека конфіденційної інформації. Хакерські атаки, витоки даних та зломи судових систем можуть поставити під загрозу як приватність сторін, так і загальну безпеку судових справ. Це створює додаткову відповідальність для судових установ щодо впровадження та підтримки високого рівня кібербезпеки.

Важливою особливістю традиційного судочинства є безпосередня присутність сторін, що дозволяє судді краще розуміти емоційний стан учасників, оцінювати поведінку свідків і підсудних. У дистанційному форматі цей аспект може бути втрачений, що може вплинути на об'єктивність прийняття рішень.

Не всі громадяни мають однаковий доступ до сучасних технологій, особливо в регіонах із низьким рівнем Інтернет-покриття або серед менш забезпечених верств населення. Це може стати бар'єром на шляху до правосуддя для тих, хто не може скористатися електронними системами або не має відповідних навичок.

Незважаючи на швидкий розвиток технологій, електронні судові процеси можуть стикатися з технічними проблемами, такими як збої в Інтернет-зв'язку, проблеми з програмним забезпеченням чи технічна невідповідність учасників. Такі збої можуть призвести до зривів засідань або неправильного подання документів, що ускладнює процес правосуддя.

Висновки. У підсумку, електронне судочинство є потужним інструментом модернізації юридичної системи, надаючи значні переваги, такі як швидкість процесів, підвищення доступності правосуддя та прозорість судових процедур.

Це відкриває нові можливості для оптимізації роботи судів та зменшення адміністративних витрат. Водночас, дистанційне правосуддя стикається з рядом викликів, серед яких технічні збої, кібербезпека та відсутність особистого контакту між сторонами. Ефективність впровадження електронного судочинства залежить від того, наскільки добре будуть вирішені ці питання, що вимагає комплексного підходу і вдосконалення як технологій, так і законодавчої бази.

Список використаних джерел:

1. Електронне судочинство. Аналіз судової практики.
2. Сучасні проблеми запровадження електронного судочинства в Україні.